

Poliklinika „Zlatni cekin“ i dječji vrtić „Cekin“ u Slavonskom Brodu - ustanove za rehabilitaciju i odgoj djece

(Institutions for Children Rehabilitation and Education: Polyclinic "Zlatni Cekin" and Kindergarten "Cekin" in Slavonski Brod)

Sanja Pejić-Roško, fra Ilija Jerković, Antun Jelić

Poliklinika „Zlatni cekin“ Slavonski Brod

Ključne riječi: Poliklinika „Zlatni cekin“, Dječji vrtić „Cekin“, rehabilitacija, odgoj

OPĆI PODACI

Centar za rehabilitaciju i odgoj djece „Zlatni cekin“ osnovan je kao jedinstvena ustanova 1993.godine donacijom franjevacu iz Bologne u svrhu rehabilitacije i odgoja djece s posebnim potrebama za istočni dio Hrvatske. Danas su to dvije pravno odvojene ali organizacijski i stručno povezane cjeline: Poliklinika „Zlatni cekin“ i Dječji vrtić „Cekin“. Činjenica da je u navedenoj regiji visok postotak djece s posebnim potrebama, uz podatak da su slične ustanove udaljene 200 i više km, bila je i više nego dovoljan razlog za osnivanje ustanove ovog tipa. Nositelj aktivnosti je Franjevački samostan u Slavonskom Brodu, a poslove gradnje, opremanja, organizacije i vođenja rada preuzela je Franjevačka provincija Bosna Srebrena. Dugogodišnji ravnatelj ustanove, zaslužan za mnoga njena radna i organizacijska postignuća je fra Ilija Jerković.

Djelatni prostor naše ustanove ima oko 2500 m² radne površine paviljonskog tipa, a čine ga tri povezana objekta. Potpuno su opremljene dvije ambulante, pedijatrijska i fizijatrijska, 4 prostora za fizikalnu rehabilitaciju, 1 za hidroterapiju s 2 bazena, te kabineti za defektologa, logopeda i psihologa. Oko cijelog objekta nalaze se njegovane zelene površine s opremom za vanjske dječje aktivnosti, što čini poseban ugođaj kako za igru tako i za rehabilitaciju djece. Prostori prvog kata služe za potrebe dječjeg vrtića Cekin i primjereno su opremljeni priborom za Montessori program i drugim potrebnim pomagalicama. Vrtićem je obuhvaćeno do 90 djece, uključujući i 25 djece s posebnim potrebama. Djeca - korisnici vrtića godišnje se 2 puta sistematski pregledaju, o čemu se dostavlja redovito Izvješće o zdravstvenom stanju djece Vrtića Županijskom Zavodu za javno zdravstvo i Gradskoj upravi Grada Slavenskog Broda.

ULOGA I ZADACI

Poliklinika Zlatni cekin osnovana je u svrhu habilitacije djece s posebnim potrebama dobi do 15 godina, koja žive u istočnim regijama Hrvatske. Glavni ciljevi rada ove Ustanove su:

- obuhvatiti i osposobiti što veći broj djece s posebnim potrebama
- omogućiti što raniji početak habilitacijskog programa uz edukaciju roditelja
- osigurati kontinuitet rehabilitacije što bliže mjestu stanovanja
- osigurati kvalitetnu specifičnu habilitaciju s integracijom u dječjem vrtiću uz Montessori program.

Ustanovu čini: poliklinički dio za ambulantni tretman u kojem djeluju dva tima:

1. **Fizijatrijski**, sa specijalistom fizikalne medicine i rehabilitacije, 1 medicinskom sestrom, 5 viših fizioterapeuta, 1 SSS fizioterapeutom, 1 logopedom i 1 defektologom.

2. **Pedijatrijski**, sa specijalistom pedijatrom i 1 medicinskom sestrom

Kako pod istim krovom djeluje i dječji vrtić Cekin, organizirana je integracija djece s teškoćama u razvoju u skupine sa zdravom djecom kako bi se provodili zajednički programi, nužni za fizički i psihički razvoj kako djece s posebnim potrebama tako i zdrave djece. U vrtiću se također provodi i specifični edukacijski program na načelima Montessori pedagogije. Naši odgajatelji završili su dvosemestralnu nastavu za provođenje Montessori programa, a naši kabineti su opremljeni svim potrebnim materijalom i pomagalicama.

NAČIN RADA

U tretman se uzimaju prethodno klinički obrađeni pacijenti, a program je pod nadzorom pedijatra i fizijatra, po potrebi defektologa, logopeda i psihologa (koji djeluje u sklopu dječjeg vrtića), te 6 fizioterapeuta. Obzirom na specifičnost patologije kao i dob naših pacijenata u radu se primijenjuju specifični reahabilitacijski postupci po Bobathu i Vojti uz sve ostale poznate postupke za koje su naši fizioterapeuti posebno obučeni što kod nas, što u inozemstvu. Također napominjemo aktivno sudjelovanje naših djelatnika na tečajevima koje organizira Akademija za razvojnu rehabilitaciju, kao i edukacijske posjete viših fizioterapeuta iz Njemačke u «Zlatni cekin».

Godišnje se tretmanom obuhvati preko 400 djece. U protekloj godini imali smo 447 ambulantnih pacijenata, od toga 55 (12,30%) u logopedsko-defektološkom i psihoterapeutskom programu, 365

(81,66%) u fizioterapeutskom tretmanu, a 27 (6,04%) u kombiniranom tretmanu. Od sveukupnog broja ambulantnih pacijenata (447), bilo je u protekloj godini 264 (59,06 %) onih koji su po prvi puta pristupili pregledu i terapiji (novi pacijenti), dok je starih pacijenata bilo 183 (40,93 %).

Tbl 1. Ambulantni pacijenti Poliklinike u 2005. godini prema mjestu stanovanja:

mjesto stanovanja	broj pacijenata	%
Beli Manastir	2	0,45 %
Bosna i Hercegovina	2	0,45 %
Đakovo	15	3,36 %
Našice	9	2,01 %
Nova Gradiška	29	6,49 %
Osijek	6	1,34 %
Pakrac	3	0,67 %
Požega	38	8,50 %
Slavonski Brod	232	51,90 %
Vinkovci	48	10,79 %
Vukovar	12	2,68 %
Županja	51	11,41 %
Ukupno	447	100,00 %

Tbl 2. Ambulantni pacijenti Poliklinike u 2005. godini prema dobi:

dob u godinama	broj pacijenata	%
1	325	72,71
2	41	9,16
3	27	6,04
4	15	3,36
5	23	5,15
6	8	1,79
7	8	1,79
ukupno	447	100 %

U skupini dijagnoza, prevladava G 24 (distoni sindrom) te G 80 (infantilna cerebralna paraliza), a zatim popratni oblici toga poremećaja. Djeca sa dijagnozom infantilne cerebralne paralize obično imaju i popratne poremećaje na više sustava (vid, sluh, neuromuskulatorni sustav). Rehabilitacija takvih pacijenata je dugotrajan, praktički neograničen proces, a prognoza često neizvjesna. Skupina kongenitalnih malformacija najčešće predstavlja multihendikepiranu djecu, koja gotovo svake godine čine skupinu od 6 do 8 djece u programu naše ustanove. U protekloj godini zapažen je povećan broj djece u skupini poremećaja razvoja govora i ponašanja u odnosu na prethodne godine.

Tbl. 3. Ambulantni pacijenti Poliklinike u 2005. godini prema dijagnozi:

Šifra	Dijagnoza	Broj	%
E 70	Poremećaj metabolizma	3	0,67
F 70	Duševna zaostalost	3	
F 80	Specifični poremećaji izgovora	27	
F 80,1	Poremećaj jezičnog izražavanja	2	
F 80,2	Poremećaj razumijevanja	1	
F 80,0	Specifični poremećaj čitanja	4	
F 81,3	Mješoviti poremećaj učenja	1	
F 83	Specifični miješani razvojni poremećaj	4	
F 84	Pervazivni razvojni poremećaj	3	
F 88	Ostali poremećaji psihološkog razvoja	6	
F 91	Poremećaj ponašanja	1	
	Ukupno	52	11,63
G 12	Spinalna mišićna atrofija	1	
G 24	Sy dystonicum	41	
G 54	Poremećaj brahialnog pleksusa	1	
G 71	Mišićna distrofija	1	
G 80	Infantilna cerebralna paraliza	51	
G 80,1	Spastična diplegija	4	
G 80,2	Infantilna hemiplegija	5	
G 80,3	Diskinetična cerebralna paraliza	1	
G 80,8	Ostali infantilni oblici cerebralne paralize	5	
G 80,9	Nespecifična cerebralna paraliza	1	
G 81,1	Spastična hemiplegija	4	
G 82	Mlohava paraplegija	7	
G 82,1	Spastična paraplegija	2	
G 82,2	Paraplegija nespecificirana	1	
G 82,4	Spastična tertaplegija	2	
G 83,2	Monoplegija ruke	2	
G 83,4	Sy caude equine	2	
G 83,9	Nespecificirani paralitički sindrom	6	
G 91	Hidrocefalus	3	
G 93,4	Nespecificirana encefalopatija	1	
	Ukupno	141	31,55
H 90	Konduktivni i perceptivni gubitak sluha	4	0,89
P 14,3	Porodajna ozljeda pl. brahialisa	1	
P 15,2	Porodajna ozljeda tortikolisa	5	
P 94,1	Kongenitalni hipertonus	28	
P 94,2	Kongenitalna hipotonija	38	
P 94	Poremećaj mišićnog tonusa	142	
	Ukupno	214	47,88

M 40	Kifoza,lordoza	2	
M 24,5	Kontraktura zgloba	3	
	Ukupno	5	1,12
Q 03	Kongenitalni hidrocefalus	3	
Q 07	Prirodne manformacije živčanog sustava	1	
Q 65	Prirodni deformiteti kuka	1	
Q 66	Prirodni deformiteti stopala	2	
Q 67,5	Prirodni deformiteti kralježnice	1	
Q 67,8	Prirodni deformiteti prsnog koša	1	
Q 90	Sy Down	15	
Q 93,4	Cri du chat sy.	1	
Q 98,4	Sy Klinefelter	1	
Q 99,0	Ostale kromosomske aberacije	1	
	Ukupno	27	6,04
S 13,1	Dislokacija vratnog kralješka	1	0,22
	SVEUKUPNO	447	100,00 %

Tbl. 4. Rehabilitacijski postupci Poliklinike u 2005. godini:

Šifra	Naziv i vrsta postupka	Amb.	Stac.	Ukup.
94101	Ispitivanje čitanja, pisanja, računanja	3	-	3
94102	Ispitivanje jezične razvijenosti	70	43	113
94103	Ispitivanje artikulacije i procjena sposobnosti	22	3	25
94105	Primjena aparata	832	-	832
94106	Govorni tretman osoba s mucanjem	215	-	215
94107	Govorne vježbe u osoba s poremećajem artikulacije	393	4	397
94108	Postupci u osoba s razv. i stečenim poremećajem	3.744	418	4.162
	Ukupno A	5.279	468	5.747
	%	91,86	8,14	100

Šifra	Naziv i vrsta postupka	Amb.	Stac.	Ukup.
94301	Muskulama reedukacija	11.424	156	11.580
94303	Specifične neurofizioterapije (Bobath, Vojta)	11.761	772	12.533
94320	Trening koordinacije, pokreta, držanja	78	-	78
94460	Učenje padanja i ustajanja	1	-	1
94501	Grupna terapija za bolju pokretljivost	1	-	1
94502	Individualne vježbe kao u 94501	802	-	802
94530	Individualno razgibavanje zglobova, jačanje mišića	115	-	115
94551	Individualno razgibavanje cijelog tijela	5.020	585	5.605
94640	Mobilizacija zglobova, pasivna	12.087	-	12.087
94642	Manipulacija zglobova	1	-	1
94711	Masaža cijelog tijela	-	15	15
94712	Masaža djelomična, ručna	24.291	742	25.033
94720	Respiracijski trening	144	-	144
86020	Omoti, oblozi, lokalno zagrijavanje	-	1.185	1.185
	Ukupno B	65.725	3.455	69.180
	%	95,01	4,99	100
	SVEUKUPNO A+B			74.927

Do prije godinu dana, naša ustanova je funkcionirala na način da su ambulatnim tretmanom bila

obuhvaćena sva ona djeca koja su na rehabilitaciju bila u mogućnosti dolaziti vlastitim prijevozom, javnim prijevozom ili našim kombi-vozilom. Za ostalu djecu u sklopu Ustanove postojao je stacionar, u kojem smo zbrinjavali djecu iz udaljenih mjesta s lošim materijalnim i socijalnim statusom koja nisu mogla redovito dolaziti na terapije.

Hospitalni (stacionarni) dio ustanove sastojao se od 7 bolesničkih prostorija s 25 kreveta, te 2 sobe za majke s malom djecom. Boravak u stacionaru bio je organiziran kao tjedni jer su djeca vikende provodila u krugu svojih obitelji. Tako smo djelovali do 1.svibnja 2005. kada je na žalost HZZO zbog mjera štednje u zdravstvu prestao plaćati za usluge stacionara (koji je djelovao u sklopu OB Dr.J.Benčević), te smo ga morali zatvoriti. U proteklih godinu dana uložili smo veliki napor kako bi naš stacionar ponovno zaživio. Nakon mukotrpnih pregovora, uz angažman medija uspjeli smo ostvariti preliminarni dogovor o otvaranju stacionara i njegovo financiranje iz sustava socijalne skrbi u lipnju ove godine.

Zlatni cekin ima velike mogućnosti osposobljavanja djece s posebnim potrebama obzirom na polivalentnost i kompleksnost primijenjenih habilitacijskih postupaka i metoda. Osim toga, važno je spomenuti regionalni karakter i značaj naše ustanove, a kako se bavimo neurorazvojnim poremećajima i njihovim posljedicama neupitan je i naš javnozdravstveni značaj.

Stoga ulažemo velike napore kako bi osigurali opstojnost ove ustanove, u što optimalnijim uvjetima rada, uz potrebna kadrovska pojačanja što bi nam omogućilo povećanje opsega rada za kojim postoje realne potrebe. Neophodno je i uvođenje programa ciljane prevencije neurorazvojnih poremećaja (kroz registar neurorazvojnih poremećaja, specifičnu edukaciju i sl.) u suradnji sa Županijskim zavodom za javno zdravstvo te Općom bolnicom »Dr.Josip Benčević« u Slavanskom Brodu.

Kontakt:

Sanja Pejić-Roško, dr. med., spec. pedijatar
Poliklinika „Zlatni cekin“ Slavonski Brod
Vinogorska bb, Podvinje, 35 107 Slavonski Brod
tel.035/ 465-408, fax. 035/465-409
e-mail: zlatni-cekin@sb.htnet.hr